

Lapin ELY-keskus
[kirjaamo.lappi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi)

8.1.2020

KÄÄNNÖS

Lausuntopyyntö LAPELY/3606/2019

OUTOKUMPU CHROME OY:N SUUNNITTEILLA OLEVAN UUDEN SULATON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio esittää seuraavat huomiot:

Kuulemisasiakirjojen kieli ja jakelu

On erittäin tärkeää, että asiakirjat jatkossa käännetään naapurimaan kielelle nopeasti, jotta kaikilla osapuolilla on yhtä hyvät edellytykset osallistua Outokummun uuden ympäristöluvan työstämiseen.

Toiminnan vaikutusalue

Prosessin helpottamiseksi jatkossa olisi hyvä, jos toiminnan vaikutusalue määriteltäisiin paremmin kuin nyt. Nykyisen luvan vaikutukset tulee suhteuttaa vaikutusalueen taustapitoisuuksiin ja jo olemassaolevaan kuormitukseen.

Kansalliset ja eurooppalaiset tavoitteet

Outokummun kuormitus vaikuttaa Haaparannan edustan rannikkovesialueeseen, jonka tulisi EU:n veiputedirektiivin mukaan säilyä laatuluokituksestaan hyvänä.

Torniojoessa kutevat lohet vaeltavat osittain myös Outokummun vaikutusalueen kautta kutuvaelluksellaan.

Ruotsin ympäristökaaren 7. luvun pykälässä 28a vaaditaan erityistä Natura-arviointia toiminnoille, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa ympäristöön tai lajeihin Natura 2000-alueella. Tämä on voimassa riippumatta siitä, onko toiminta maantieteellisesti Natura 2000-alueen sisällä tai sen ulkopuolella. Ruotsissa lohi kuuluu lajeihin, joilla on perusteltu alueen liittäminen Natura 2000-ohjelmaan.

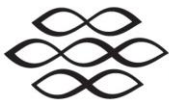
Hakijan täytyy siksi selvästi tuoda esille, miten toiminta vaikuttaa tai ei vaikuta lohien vaellukseen lähialueella sekä myös perustella miksi erityistä Natura-arviointia ei tarvita, jos niin arvioidaan

Kutuvaelluksellaan lohet seuraat usein merenpohjan uomia, minkä vuoksi Outokumpua lähinnä oleva merialue on todennäköisesti yksi tärkeimmistä lohien vaellusteistä niiden matkalla kutualueilleen Tornionjoelle. Lohen vaellusta ei saisi haitata kemiallisesti eikä fyysisillä esteillä. Outokummun toiminnan vaikuttavuuden arviointi ei voi siksi täysin perustua vaikutusalueen keskimääräiseen tarkasteluun, vaan sen pitää olla alueellisesti tarkempaa, jotta vaikutukset lohien kutuvaellukseen voidaan arvioida.

Tornionjoen edustan merialue

EU:n vesiputedirektiivin mukaan vesien tila ei saa heiketä, eivätkä uudet toiminnot saa heikentää mahdollisuuksia saavuttaa vesien hyvää tilaa, jos tila tällä hetkellä arvioidaan kohtalaiseksi tai huonoksi.

Torniojoen edustan merialue ei yllä tällä hetkellä hyvään ekologiseen tilaan eikä hyvään kemialliseen tilaan. Mitä tulee ekologiseen tilaan, rannikkovesistössä on vaikeaa sanoa, vaikuttaako Outokumpu suoraan vesien tilaan vai ei. Mitä tulee kemialliseen tilaan, löytyy selvempi yhteys. Kemiallinen tila voi myös epäsuorasti vaikuttaa ekologiseen tilaan.



Parempia aineistoja arvioimaan kemiallisten aineiden päästöjä vesiin

Jotta voitaisiin arvioida vesien kemiallista nykytilaa ja vastaanottavan vesistön sietokykyä, täytyy nykytila kuvailla tarkemmin kuin vuosittaisilla keskiarvoilla, joita nykyisin raportoidaan. Erittäin tärkeää on selvittää typen ja fosforin ajalliset ja alueelliset pitoisuudet. Korkeat typpi ja fosforipitoisuudet ovat merkittävä syy, miksi ei alueella päästä hyvään tilaan.

Edellisen lisäksi pitäisi analysoida eräitä erityisen saastuttavia aineita ja aineita, joita ei vielä käytetä vesistön luokitteluun datan puuteen takia. Tällaisia aineita ovat: arsenikki, kupari ja sinkki, lyijy ja lyijy-yhdisteet, kadmium ja sen yhdisteet, nikkeli ja sen yhdisteet.

Jotta vastaanottavan vesistön nykytila ja sen sietokyky voidaan määrittää, täytyy hakijan raportoida nykyiset pitoisuudet vähintään kuukausittain. Näytteitä täytyy ottaa ja analysoida siten, että tuloksia voidaan käytännössä hyödyntää sekä Suomalaisten että ruotsalaisten kriteerien mukaisesti.

Jos pitoisuudet vaihtelevat voimakkaasti kausittain, voi näytteitä joutua ottamaan useammin niinä kausina, joina korkeita pitoisuuksia esiintyy.

Parempia aineistoja arvoimaan hukkalämmön vaikutuksia

Toiminnan arvellaan päästävän paljon lämpöä veteen. Jotta voitaisiin arvioida, miten tämä hukkalämpö vaikuttaa luontoympäristöön, pitää toiminnan harjoittajan kuvata lämpötilan muutokset vastaanottavassa vesistössä.

Lämpötilan muutokset ovat erityisen tärkeitä syksyisin kuteville kylmänveden lajeille kuten siialle ja muikulle. Pieni nousu vesien lämpötilassa voi johtaa siihen, että lajien poikaset kuoriutuvat ennen kuin mitään ravintoa on saatavilla. Tämä voi johtaa tuotannonmenetyksiin, jotka osaltaan johtavat kalastuksen kohtaamiin haittoihin, joita voi joutua korvaaman. Rannikolla kutevan siian ja muikun kutu- ja kasvialueet Outokummun vaikutusalueilla täytyy siksi kartoittaa ja raportoida.

Timo Jokelainen
puheenjohtaja

Johan Antti
varapuheenjohtaja

TIEDOKSI Norrbottenin lääninhallitus
Naturvårdsverket